

Mark- och miljödomstolen

Finansdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över Betänkandet Modernare byggregler – förutsägbart, flexibelt och förenklat, SOU 2019:68, ert dnr Fi2019/04318/BB

Vänersborgs tingsrätt, mark- och miljödomstolen, har inför detta yttrande tagit del av Boverkets yttrande daterat den 31 mars 2020, Boverkets dnr 742/2020.

Mark- och miljödomstolen har följande synpunkter på de delar av betänkandet som bedöms få störst betydelse för domstolens prövningar.

Förslaget att ta bort begreppet ombyggnad ur PBL

Domstolen ansluter sig i huvudsak till Boverkets synpunkter och ställningstaganden.

Förslaget att inrätta en Byggkravsnämnd

Domstolen ansluter sig till Boverkets synpunkter under rubrikerna Bindande verkan och Platsspecifika krav, med följande tillägg.

Rent allmänt anser domstolen att de processrättsliga konsekvenserna av förslaget inte har blivit tillräckligt genomlysta och analyserade. Som exempel kan följande nämnas. Kommittén föreslår att förfarandet i byggkravsnämnden ska bli ett enpartsförfarande. Förslaget innebär att ett positivt förhandsavgörande skulle bli bindande för byggnadsnämnd om sökanden begär det. Även efterföljande prövningsinstanser – länsstyrelse och domstol – skulle bli bundna av avgörandet. I dag kan sådana frågor som Byggkravsnämndens

förhandsavgöranden skulle omfatta komma under domstols prövning genom överklagande av någon som är berörd av den sak som prövats, t.ex. ett bygglov. Förslaget innebär således att sådan prövning inte längre skulle kunna ske. Oavsett att det kan vara svårt att avgöra om de frågor som Bygghälsöversynen har att pröva genom förhandsavgöranden *enbart* rör sökanden och hur sökandens ansökan förhåller sig till de allmänna intressen som Bygghälsöversynen enligt förslaget har att pröva, kan det sättas i fråga om inte förslaget i förhållande till andra än sökanden väcker sådana frågor om tillämpning av Europeiska konventionen för mänskliga rättigheter som kommer till uttryck i Mark- och miljööverdomstolens avgöranden den 23 februari 2016 i mål P 1948-15 och P 7514-15 och som rörde rätten att klaga på startbesked.

Mark- och miljödomstolen landar sammantaget i samma bedömning som Boverket, nämligen att förslaget om inrättande av Bygghälsöversynen är bristfälligt utrett och att det kan sättas i fråga på flera grunder. Även mark- och miljödomstolen avstyrker därför förslaget.

Arbetsplatsbesök

Domstolen har inget principiellt att erinra mot att arbetsplatsbesök regleras på ett tydligare sätt i PBL, och förslaget att arbetsplatsbesök ska inriktas på en kontroll av villkor i lov, startbesked och kontrollplan framstår som ändamålsenligt. Förslaget att arbetsplatsbesök ska omfatta en kontroll av om det finns skäl för byggnadsnämnden att ingripa enligt 11 kap. PBL väcker dock frågor om hur resultatet vid arbetsplatsbesöket förhåller sig till sådan tillsyn som aktualiseras efter det att bygget är färdigställt. Påverkas förutsättningarna för tillsyn i efterhand av vad som upptäcktes eller inte upptäcktes vid arbetsplatsbesöket? Förutsättningarna att bedöma eventuella skäl för ingripande torde också variera avsevärt beroende på i vilket skede av byggnationen som besöket genomförs. Domstolens bedömning är att denna fråga behöver analyseras ytterligare och att förslaget riskerar att skapa en osäker och oklar situation - inte bara för byggherren och nämnden utan också för berörda grannar.

Patrick Baerselman

Hans Ringstedt

Martin Kvarnbäck

Sofia Ardeke

Detta yttrande har beslutats av chefsrådmannen Patrick Baerselman, de tekniska råden Hans Ringstedt och Martin Kvarnbäck samt beredningsjuristen Sofia Ardeke